

Utorok 2. júna 2020

Zopakujte si tieto **literárne pojmy** (poznámky by ste mali mať zapísané, ak nie, dopíšte si ich) a **autorov** a v rámci opakovania urobte **TEST** na **Edupage** pod názvom **Epika a dráma**.
Veľa šťastia. 😊

Fantasy literatúra je **žáner založený na fiktívnom príbehu**, v ktorom môžu **mať postavy magické schopnosti**, alebo **umelecký nedosiahnuteľné, neraz prehnané vlastnosti**.

Fantasy **mieša fantastické prvky** (neznáme, neskutočné, divné) **s realnosťou**.

Téma, alebo hlavná myšlienka je často **vážna, zahrňajúca sociálne a politické problémy**, alebo môže byť téma univerzálnejšia a zaoberá sa **ľudskými hodnotami, emóciami**.

Znaky:

-mágia;

-nadprirodzené bytosti ;

-dej sa odohráva v inom svete, neviaže sa na konkrétne reálne miesto.

Predstavitel' – John Ronald Reuel Tolkien: Pán prsteňov, Hobit...

- **Clive Staples Lewis:** Narnia

J. Rowlingová: Harry Potter

DIEVČENSKÝ ROMÁN

- » je určený prednostne dievčatám
- » hlavná hrdinka prekonáva isté životné prekážky, ktoré dotvárajú jej osobnosť
- » orientuje sa hlavne na citovú stránku života, odohráva sa väčšinou v prostredí školy a rodiny

DENNÍK

- **epický literárny žáner monografického charakteru** (zväčša v prozaickej podobe)
- **krátke denné záznamy písané chronologicky** (v časovej postupnosti)
- **zachytáva udalosti a zážitky z osobného a spoločenského života**
- **denník nepíšeme, ale vedíme si ho**
- môže mať **fiktívny** (Tajný denník 13 a polročného Adriana Molla; Denníky Georgie Nicolsonovej) alebo **reálny charakter** (Osudy a cesty grófa Mórica Augusta Beňovského)

Porovnávame

Denník	Román
<ul style="list-style-type: none"> ✓ člení sa na denníkové zápisky (s datovaním) ✓ zameriava sa na epizódy z každodenného života ✓ využíva JA-ROZPRÁVANIE (t.j. má priameho rozprávača)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ člení sa na kapitoly ✓ zameriava sa na hlavnú dejovú líniu, ktorá je doplnená vedľajšími líniami ✓ využíva JA-ROZPRÁVANIE alebo ON-ROZPRÁVANIE

V oboch prípadoch ide o epické žánre s prevažne prozaickou formou. Román môže mať formu denníka (denníkových zápiskov) – napr. Džínsový denník.

Dráma sa skladá z dialógov a monológov, má dej, ale na rozdiel od epiky v nej **CHÝBA autorská reč – rozprávač!**

MUZIKÁL – žáner hudobného divadla, ktorý je syntézou textu, hudby, tanca a spevu.

literatúra	<p>a. v širšom zmysle - všetky slovesné diela (písomnosti) b. v užšom zmysle - iba umelecké texty</p> <p>rozdelenie: 1. vecná literatúra - má sprostredkovať informácie, poznatky (vecnosť, presnosť) a. <i>odborná</i> - veda b. <i>publicistická</i> - médiá c. <i>administratívna</i> - úradné písomnosti</p> <p>2. umelecká literatúra (krásna literatúra, beletria) - jej úlohou je estetický zážitok čitateľa, používa fikciu autora a. <i>lyrika</i> b. <i>epika</i> c. <i>dráma</i></p>
populárna literatúra	zameraná na neobyčajné osudy a hrdinstvá senzačnosť, dejovosť, emocionálnosť
dobrodružná literatúra	pútavý, dramatický dej, motív dobrodružstva a nebezpečenstva
svetová literatúra	súhrn diel z literatúr rôznych národov, stali spoločným majetkom celého ľudstva
európska literatúra	súhrn diel európskych autorov
národná literatúra	súhrn diel autorov jedného národa (napr. slovenská literatúra)
literatúra faktu	kladie dôraz na fakty a vedecké údaje ale používa aj umelecké jazykové prostriedky, aby vyvolala aj estetický čitateľský zážitok, preto <i>patrí k umeleckej literatúre</i>
encyklopédia (náučný slovník)	krátko, stručne, jasne vysvetľuje poznatky forma výkladového slovníka - heslá usporiadané podľa abecedy alebo systematicky využíva odborný (náučný) štýl
esej	zaujímavo, príťažlivo, esteticky, ale vecne chce presvedčiť a poučiť čitateľa úvaha, ktorá sa zaoberá odbornou (najmä kultúrnou problematikou) -odborný štýl, ale aj rečnícky a umelecký druhy: literárnohistorické, literárnokritické, jazykovedné, prírodovedné atď.
dráma (dramatické dielo)	prispôbené pre realizáciu ako: 1. divadlo - audio-vizuálne s dôrazom na sluchové vnímanie textu 2. film - vizuálno-auditívny s dôrazom na zrakové vnímanie 3. televízna hra - dôraz na sluch (text) 4. rozhlasová hra - auditívna (iba sluchová), nemôže použiť obraz
divadelná hra	člení sa na dejstvá a tie sa delia na výstupy jednoaktovka - ak má iba jedno dejstvo divadelný prepis (adaptácia) - ak vznikne z iného žánru (napr. upraví sa z poviedky) premiéra - prvé slávnostné verejné uvedenie hry ďalšie predstavenia – reprízy , derniera – posledné predstavenie

AUTORI

Meno autora	Kto to bol?	Názov ukážky
James Owen	americký spisovateľ	Hľadanie červeného draka
Agatha Christieová	britská spisovateľka	Diomedove kone
Victor Hugo	francúzsky spisovateľ	Bedári
František Hečko	slovenský spisovateľ	Červené víno
Dušan Dušek	slovenský spisovateľ	Dvere do kľúčovej dierky
Roman Brat	slovenský spisovateľ	Mordovisko
Charlotte Brontëová	britská spisovateľka	Jana Eyrová
Jana Šimulčíková	slovenská spisovateľka	Dievča s bocianími nohami
Jacqueline Wilsonová	britská spisovateľka	Dieťa zo smetiska
Zuzka Šulajová	slovenská spisovateľka	Džínsový denník
William Shakespeare	anglický dramatik	Romeo a Júlia
Jozef Gregor Tajovský	slovenský spisovateľ	Ženský zákon
Alta Vášová	slovenská spisovateľka	Cyrano z predmestia